

21.1.2015

Asia

KANSALLISEN ENNAKOINNIN TOIMINTATAPA, ENNAKOINTILUOTSIN ASETTAMINEN

Asettaminen

Valtioneuvoston kanslia on tänään asettanut ennakointiluotsin, jonka tehtävänä on johtaa, koordinoida ja tehdä näkyväksi kansallista ennakointitoimintaa. Ennakointiluotsi tukee kansallisen ennakointiverkoston työtä mahdollistamalla sen tuottamien näkemysten viemisen päätöksentekoon ja muihin yhteiskunnan keskeisiin prosesseihin.

Toimikausi

Ennakointiluotsin toiminta käynnistyy 1.2.2015 alkaen ja päättyy viimeistään 31.12.2016, jolloin tarkistetaan toiminnan vaikuttavuus ja päätetään jatkosta.

Tausta

Valtioneuvoston kanslia asetti 20.3.2012 hankkeen, jonka tehtävänä oli valmistella pitkän aikavälin tulevaisuutta käsittelevä selonteko "Kestävällä kasvulla hyvinvointia". Hankkeen osatehtävänä oli rakentaa kansallinen ennakoinnin toimintamalli, joka toimii kansallisena kilpailuetuna ja edelläkävijyyden elementtinä.

Suomalaisen ennakoinnin kentällä on paljon toimijoita tiedon tuottajina, välittäjinä ja käyttäjinä niin keskushallinnossa, alueilla, yrityksissä kuin järjestöissä. Kokonaisuus on jatkuvassa muutoksessa ja toiminta on pirstoutunut päätöksenteosta erillisiksi hankkeiksi ja prosesseiksi, jolloin riskinä ovat päällekkäinen työ, tiedon huono saataavuus ja käytettävyys sekä merkittävien tulevaisuuden kysymysten jääminen katveeseen.

Ehdotus kansallisesta ennakoinnin toimintatavasta pyrkii ratkomaan edellä kuvattuja haasteita. Ehdotus valmistui keväällä 2014 ja yhtenä toimintatavan keskeisistä ehdotuksista on ennakointiluotsitoiminnan käynnistäminen ja ennakoinnin eri toimijoiden kokoaminen yhteistyöhön.

Ennakoinnin uuden toimintatavan prosessin omistajuus ja kokonaiskoordinaatio on sovittu valtioneuvoston kanslian tehtäväksi. Uusi ennakoinnin toimintatapa tukee lokakuussa 2013 eduskunnalle annetun tulevaisuusselonteon toimeenpanoa ja vastaa eduskunnan tulevaisuusmietinnön esitystä seuraavalle hallituskaudelle "hallitus kii-rehtii uuden kansallisen ennakointimallin toimeenpanoa". Tulevaisuudessa jatkuva ennakointi voi myös keventää tulevaisuusselontekoprosessia, korvaten ainakin osan ennakointitiedon keruusta ja analysoinnista.

Ennakointiluotsi vastaa myös OECD:n Suomi-Viro maa-arvion CoG-osion suosituksiin eri ennakointitoimintojen välisen yhteistyön tiivistämisestä sekä ennakointiprosessien ajoittamista palvelemaan paremmin keskeisiä päätöksentekoprosesseja ja –tilanteita.

Yhteinen ja jatkuva ennakointi eri toimijoiden välillä tukee myös OHRA-hankkeen ehdotusta siitä, että valtioneuvostolla tulisi olla yhteinen agenda, tietopohja ja toimeenpano. Ennakointiluotsin tuki kansallisen ennakointitiedon ja –näkemysten kokoamiseen ja levittämiseen on keskeinen osa yhteistä tietopohjaa. OHRA-hankkeen loppuraportti linjaa myös että ”Seuraavalla hallituskaudella tulevaisuusselontekomenettely päivitetään vastaamaan nykyisiä tarpeita ja kytetään kansalliseen ennakointimalliin”.

Ennakoinnin yhteinen toimintatapa kytkeytyy myös uusiin valtioneuvoston päätöksentekoa ja strategista tutkimusta rahoittaviin instrumentteihin, ministeriöiden tulevaisuuskatsaustyöhön sekä Team Finlandin ennakointitoimintaan.

Ennakointiluotsin tehtävät

Ennakointiluotsin tehtävänä on toimia näkyvänä visionäärisenä ja innostavana johtajana suomalaisille ennakointitiedon tuottajille ja käyttäjille. Luotsi vastaa kansallisesta ennakoinnin yhteistyöstä, yhteisestä prosessista ja kansallisen ennakoinnin kehittämisestä antaen työlle rakennetta ja säännönmukaisuutta. Luotsin tehtävä on ennakoinnin (erityisesti kansallisen ennakointiverkoston tekemän) tunnettuuden lisääminen Suomessa mikä edistää ennakointinäkemysten muuttumista valinnoiksi ja teoiksi eri organisaatioiden omassa työssä.

Ennakointiluotsin keskeinen tavoite on mahdollistaa kansalliselle ennakointiverkostolle heidän näkemysten vieminen päätöksentekoprosesseihin ja viedä ennakointityö osaksi yhteiskunnan pääprosesseja. Oleellinen osa ennakointinäkemysten käytön lisäämisessä on niiden yhteiskehittäminen käyttäjien kanssa, jonka tukemisessa luotsilla on merkittävä rooli.

Organisointi

Valtioneuvoston kanslia asettaa ennakointiluotsin, jossa on sekä pysyviä että vaihtuvia jäseniä (vaihtuvista jäsenistä sovitaan myöhemmin). Ennakointiluotsin jäseniksi valitaan sekä ennakointitoimintaa ja tulevaisuustyötä hyvin tuntevia että kehittämisotteisia henkilöitä, jotka edustavat sekä ennakointinäkemysten käyttäjiä että tuottajia.

Ennakointiluotsin päätöksiä valmistelee ja työtä tukee valtioneuvoston kansliaan nimetty sihteeristö. Ennakointiluotsin työstä raportoidaan valtioneuvoston kansliapäälliköille säännöllisesti.

Ennakointiluotsin kokoonpano:

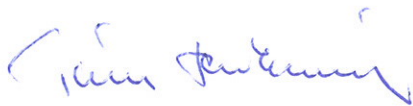
1. Valtiosihteeri Olli-Pekka Heinonen, valtioneuvoston kanslia, puheenjohtaja
2. Johtava tutkija Toni Ahlqvist, VTT
3. Professori Anne Brunila, Hanken Svenska handelshögskolan
4. Strategiajohtaja Paula Laine, Sitra
5. Kansanedustaja Päivi Lipponen, Tulevaisuusvaliokunnan puheenjohtaja, Eduskunta

6. Tutkija Johannes Koponen, Demos
7. Kehitysjohtaja Marja-Liisa Parjanne, STM
8. Johtaja Petri Räsänen, Pirkanmaan liitto
9. Pääsihteeri, Johtava erityisasiantuntija Ulla Rosenström, VNK
10. Professori Ahti Salo, Aalto yliopisto
11. Project Manager Strategic Foresight, Jaana Tapanainen, Capful oy
12. Professori Markku Wilenius, Tulevaisuudentutkimuskeskus

Kustannukset ja yleiset määräykset

Ennakointiluotsiin osallistuvien virkamiesten työ tehdään virkatyönä. Kukin osapuoli vastaa edustajiensa matka- ja muista kustannuksista. Ennakointiluotsi ei voi tehdä valtioneuvoston kansliaa sitovia tilauksia tai sopimuksia.

Ennakointiluotsissa toimiville jäsenille, jotka eivät ole viranhaltijoita voidaan maksaa kokouspalkkiota valtionvarainministeriön suosituksen (VM/825/00.00.01/2014) mukaisesti.

Timo Lankinen
Alivaltiosihteeri
Valtioneuvoston kanslia

Sirpa Kekkonen
Yksikön päällikkö, Ohjelmaneuvos
Politiikka-analyysiyksikkö
Valtioneuvoston kanslia

Jakelu

Allekirjoittajat
Jäsenet
Kirjaamo VNK
Kirjaamo STM
Kirjaamo Sitra
Kirjaamo Suomen Akatemia
Kirjaamo Tekes
Kirjaamo VTT
Kirjaamo Pirkanmaan liitto
Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta

Tiedoksi VNK alivaltiosihteeri
VNK tiliasiat
VNK kirjaamo
HARE